

açılım süreci ve dersler

Birinci etabın temel karakteristiği Kürtsüz bir Kürt açılımıydı. Birinci etap Habur karşılaması, sokak eylemleri, Öcalan'ın koşullarına ilişkin protesto eylemleriyle sona erdi. Yani hükümetin, "Kürtleri muhatap almadan açılım yaparım" yaklaşımına Kürt halkı ve siyasal öncüleri, sosyalistler hayır demiş oldular.

RIDVAN TURAN

Kürt meselesinin çözümü için öngörülen açılım sürecinde kritik bir evreye geçmiş durumdayız. Bu süreci açılımın ilk etabının sonu olarak değerlendirmek hatalı olmaz. Sürecin temel karakteristiği, hükümetin Kürtlerden bağışık Kürt sorununu çözmeye çalışması ile başlayan sürecin DTP'nin kapatılmasıyla son bulmasıdır.

9 Ağustos 2009 tarihinde SDP 2. PM'nin durum değerlendirmesini hatırlamakta fayda var:

PM'miz bu haliyle "Kürt Açılımının" Türkiye devletinin kendi kurumları arasında ve ABD, Irak ve Kürdistan Bölgesel Yönetimiyle çoğu kapalı kapılar ardında yürütülen müzakerelerde varılan uzlaşma unsurlarını içermekten öte bir anlam ifade etmediğini tespit etmekteydi. Devletin kendi yol haritasını dünyanın ve bölgenin egemen güçleriyle görüşerek kendince çizdiğine işaret ediyor ve Kürt halkının temsilcilerinin de demokrasi ve barış güçlerinin temsilcilerinin de somut öneri ve taleplerinin dikkate alınmadığını belirtiyordu.

"Washington-Ankara-Bağdat-Erbil hattı Kürt sorununda demokratik bir çözüm için değil, demokratik çözüm için sıkıştıran özneyi tasfiye etmek için kurulmuştur. Kürt özgürlük hareketini bastırdıktan sonra Kürt sorununda demokratik çözüm için basıncın da doğal olarak ortadan kalkacağı varsayılmaktadır. PKK'yi çözerek Kürt sorununu 'çözmeye' çalışmak, sorunun tarihsel özünü anlamamak demektir" demekteydi.

Meselenin ele alınış tarzı o günlerden beri değişmedi. Bir devlet projesi olarak dillendirilen açılımın en ciddi açmazı Kürtsüz bir proje olmasından kaynaklandı.

Projenin bu biçimiyle tutma şansı yoktu. Zira en az 86 yıllık geçmişi olan bir sorunun, sorunun tarafı olmaksızın çözüme bağlanabilmesi mümkün değildi. Hükümet "terörü" yok etmeye çalışırken "terörist" gördüğüyle masaya oturmaya, ya da temas noktaları oluşturmaya cesaret edemedi. Öcalan ve PKK ile görüşmek mümkün değil diye ilan ederken DTP'ye de dostça davranmıyor, onları da muhatap görmüyordu. Kendilerinden bağışık bir sorun çözme yöntemini Kürt halkının kabulü mümkün değildi. Uzun sayılabilecek bir süre hükümeti izleyen Kürt halkı bu anlamda ilk politik müdahalesini Habur karşılamasıyla yaptı. Habur karşılaması Kürtlerin barışa susamışlığının bir göstergesi idi. Bir iyi niyet eylemiydi. Son tahlilde halk dağdan inenleri bağrına basmış, davul zurna ile karşılamıştı. Hükümet bunun tersinin de müm-

kün olabileceğini göremedi. MHP, CHP başta olmak üzere tüm savaş çevreleri ve basın savaş kışkırtıcısı tutumuna AKP de eklendi. Devlet bu karşılamayı kendine karşı bir hareket, bir zafer kutlaması olarak okudu. Bu durum açılım politikalarının doğal bir sonucuydu ve kritik bir eşikti. Açılımcı hükümet bu kritik aşamayı geçemedi ve meydanı savaş kışkırtıcılarına emanet etti. Bu andan itibaren açılım sürecinin sonuna dek inisiyatifi elinden kaçırdı. Meydanı boş bulan savaş rantçıları ilk provokatif eylemlerini İzmir'de gerçekleştirdiler. Siyasal atmosfer bir anda değişti ve süreç giderek bir Kürt-Türk çatışmasına doğru evrildi. Çanakkale'de, Balıkesir'de, Edirne'de vb. meydana gelen linç saldırıları sürecin kontrolünün savaş yanlılarına geçtiğinin kanıtı niteliğindedir.

11 Aralık'ta Anayasa Mahkemesi'nin DTP'yi "terör faaliyetlerinin odağı haline geldiği" gerekçesiyle oybirliğiyle kapatması ve DTP grubunun parlamentodan fiilen çekildiğini açıklaması

Demokrasi İçin Birlik Hareketinde yer alan enternasyonalist sosyalistlere de ciddi görevler düşmektedir. Her şeyden evvel çatı amacıyla başlayıp DBH'ye dönüşen proje, içerdiği tüm eksikliklere, geçirdiği tüm yol kazalarına karşın doğru bir form ve seçenektir. Ancak kabul etmek gerekir ki bu durum sürdürülemez. Bu eksikliklerle yola devam edilemez. Bu açıdan örgütsel ve politik olarak bu çalışmayı güçlendirmemiz bir zorunluluktur. Daha ilerisi batıda sınıf hareketini örgütleme hedefine sahip, ciddi bir enternasyonalist damara sahip böyle bir çalışmanın KÖH ile dayanışma açısından da çokça anlamlı olacağı ortadadır.

ile Türkiye Kürt sorununda kritik bir evreye girmiş oldu. Kapatma kararına öngelen bir hafta içinde her gün yeni gelişmelerle tırmanan gerilim, barış grubunun Türkiye'ye giriş yapmasının ve Kürt halkının sürecin öznesi olduğunu, kendisine rağmen bir açılımın sözkonusu edilemeyeceğini göstermesinin ardından devlet, sokaktaki ırkçı ve şoven tepkiyi de devreye sokarak Habur'un rövanşını almayı, Washington'da, Erbil'de, Bağdat'ta uluslararası ve bölgesel aktörlerle kapalı kapılar arkasında belirlenen yol haritasını tepeden dayatmaya devam edebilmek açısından kaçınılmaz bir zorunluluk olarak görmüştü.

Devlet sorununun sırf askeri yöntemlerle çözülemeyeceğini kabul etmiş, ama sorunu bir terör sorunu olarak görmekten vazgeçemediği için, PKK'yi çözerek Kürt sorununu çözmeye endekli bir hat izlemiş, bu hatta başarılı olamayınca suçu Kürt halkının ve DTP'nin üzerine yıkarak, içi boş da olsa adı açılım olan bir süreçte en yapılmayacak olandan, yani Kürt halkına demokratik zeminde siyaset yapma kanallarını kapatmaktan başka bir anlama gelmeyen yasal partisini kapatmaktan ve parlamento grubunu düşürmekten medet umar hale gelmişti. Açılımın geldiği nokta PKK'yi dağdan indiremeyince DTP'yi dağa çıkarmaya çalışmak olmuştu.

DTP'nin kapatılması, Kürt sorununda on yıllardır sürdürülen şiddete ve imhaya dayalı çözümsüzlük politikasından bir milim bile sapılmak istenmediğinin açık göstergesi olmuştur. DTP'nin kapatılması baştan beri süregiden olumsuz tablonun finali olmuştur. Şimdi durum büsbütün değişmiştir. DTP'nin kapatılması bir sürecin de kapatılması anlamına gelmektedir.

DTP'nin kapatılmasıyla birlikte milletvekillerinin sine-i millete dönme kararı oldukça önemli açmazlar içeriyordu. Meclisin bir savaş meclisi olma halinin devam ettiği koşullarda meclisin terk edilmesi, oranın bir mücadele kürsüsü olmaktan çıkarılması doğru bir taktik yaklaşım değildi. Nitekim gerek tabanın haklı eleştirisi, bizim gibi enternasyonalist sosyalistlerin tutumu ve son noktada Öcalan'ın uyarısı ile mecliste kalma kararı alındı.

Böylece devletin DTP'yi kapatarak attığı hatalı adıma, bir başka hata ile cevap verilmemiş olundu. Son bir haftada atılan adımlar yalnız mecliste kalmak sonucunu doğurmadı, aynı zamanda Öcalan'ın örgüt üzerindeki yüksek karizmasını devletin bir defa daha görmesi sonucunu doğurdu. Esasen Öcalan attığı adımla oldukça köklü bir krizi son anda önlemiş oldu. DTP'nin meclisteki durumunu önemsemeyen, onu bir muhatap olarak görmeyen anlayışlar, DTP'nin kapatılması ve sine-i millete dönme kararıyla beraber bu defa da paniğe kapılmışlardı. Zira

DTP ile dahi konuşmamış olan hakim anlayışın konuşulacak hiçbir muhatabı kalmamış oluyordu. Öcalan bu tutumuyla, Kürt halkının barışa dönük umutlarını, barışa yeni bir şans tanıyarak yeniden gösterdi.

Bundan sonra açılımın ikinci etabı başlayacak. Birinci etabın temel karakteristiği Kürtsüz bir Kürt açılımıydı. Birinci etap Habur karşılaması, sokak eylemleri, Öcalan'ın koşullarına ilişkin protesto eylemleriyle sona erdi. Yani hükümetin, "Kürtleri muhatap almadan açılım yaparım" yaklaşımına Kürt halkı ve siyasal öncüleri, sosyalistler hayır demiş oldular. Günlerce süren sokak eylemlerinde ölümler, yaralanmalar ve yüzlerce tutuklanma sonucunda Kürt halkı bu davanın müdahili olduğunu gösterdi. Yalnızca bu sonuç çıkmadı, aynı zamanda birinci etap sona ererken çıkan en önemli sonuçlardan biri Öcalan'ın en önemli muhatap olduğunun devlet gösterilmiş olmasıdır.

Devlet eğer açılımın ikinci evresinden sonuç almak istiyorsa mutlaka bu somut durumu görmeli ve açılımı Kürt halkının talepleri doğrultusunda demokratikleştirmelidir.

Fakat şu ana kadar devlet kurumlarının ya da hükümetin bu durumun ciddi bir muhasebesini yapmadığı görülmektedir. Şu an devletin hakim yönelimi, Kürt halkının siyasi temsilcileriyle olan ilişkisini kopartmak üzerinden cereyan etmektedir. Açıklanan Kürt anketleri, hükümet sözcülerinin demeçleri, hatta liberal Taraf gazetesinin neşriyatı bu temel üzerine cereyan etmektedir. Bu türlü bir yaklaşımla açılımın sürdürülmesi olanaksızdır.

Eğer açılım devam ettirilmek isteniyorsa, dahası sonuç alıcı olsun isteniyorsa yapılması gereken şey evvela bir daha parti kapatmalarına izin vermeyecek bir biçimde düzenlemelerin yapılması, siyasi partiler kanununun baştan sona değiştirilmesi, Kürtler parlamentoya girmesin diye çıkarılan seçim barajlarının kaldırılması olmalıdır. Bu yapılması gerekenler, açılım için can suyu ve bir iyi niyet göstergesi olacaktır.

Diğer yandan mecliste BDP adı altında yeni bir grupla çalışmalarına devam edecek olan vekillerimiz yeni dönemde eskisinden daha etkin bir çalışma içinde olmalıdırlar. Yeni dönemde de, eskisi gibi bizi kasmaya, dışına atmaya çalış-

acak bir savaş meclisinde, ciddi ve uzun erimli bir çalışmaya ihtiyaç vardır. Meclis muhalefeti-mizi, dışarıdaki muhalefetle kaynaştıracak, böyle bir çalışmanın zengin örgütsel formlarını yaratacak bir perspektif sonuç alıcı olacaktır.

Demokrasi İçin Birlik Hareketinde yer alan enternasyonalist sosyalistlere de ciddi görevler düşmektedir. Her şeyden evvel çatı amacıyla başlayıp DBH'ye dönüşen proje, içerdiği tüm eksikliklere, geçirdiği tüm yol kazalarına karşın doğru bir form ve seçenektir. Ancak kabul etmek gerekir ki bu durum sürdürülemez. Bu eksikliklerle yola devam edilemez. Bu açıdan örgütsel ve politik olarak bu çalışmayı güçlendirmemiz bir zorunluluktur. Daha ilerisi batıda sınıf hareketini örgütleme hedefine sahip, ciddi

bir enternasyonalist damara sahip böyle bir çalışmanın KÖH ile dayanışma açısından da çokça anlamlı olacağı ortadadır. Mesele henüz bu büyük özgürlük ve demokrasi kavgasında sosyalistlerin ve işçi sınıfının sahne alamamış olmasıdır. Bu yapılamadığı koşullarda mücadelenin bir ayağı eksik kalmaktadır ve sonuç alınamamaktadır.

Yeni bir sürecin ön günlerinde, Türkiye'de ciddi bir devrimci demokratik dönüşümün olanakları belirmektedir. Yaşanmakta olan iktisadi kriz, sınıfın budanmakta olan hakları, sosyal adaletsizliğin tavan yapması ve daha birçok faktör sınıf hareketinin güçlenmesi açısından bir olanak teşkil etmektedir. Doğru perspektif, sosyalistlerin enternasyonalist bir tutum içinde kendi ülkelerindeki sınıf mücadelesinin önderliğine soyunmaları ve KÖH ile stratejik bir ittifakın koşullarını zorlamaları, gelecek seçimleri de böyle bir perspektifle ve yoğun bir çalışmayla bu günden karşılamalarıdır. Başarı ancak böyle elde edilebilir.

SALDIRILAR EZİLENLERİ YILDIRAMAYACAK

SDP İzmir il örgütü son süreçte Kürt halkı ile işçi sınıfa yönelik baskıları ve İstanbul'da yaşanan tutuklamaları protesto etmek için sokaktaydı. Konak Pier önünden eski Sümerbank önüne yürüyen SDP ve DEV-GENÇ'liler "Zafer Direnen Emekçinin Olacak" "TEKEL İşçisi Yalnız Değildir" "Meclisteki Sesime Vekilime Dokunma" "Devrimci Tutsaklar Onurumuzdur" "Kürtlere Yasak İşçiye Dayak Bu Abluka Dağıtılacak" sloganları attı. 19 Aralık cezaevleri katliamında hayatını kaybeden devrimci tutsaklar için yapılan saygı duruşuyla başlayan etkinlik SDP il başkanı Semra Uzunok'un basın açıklamasıyla devam etti. Devletin emekçilerin ve ezilen halkın en ufak taleplerine tahammül edemediğini ve şiddetini son derece arttırdığını belirten Uzunok, SDP'nin bu baskılara ve saldırılara asla prim vermeyeceğini, emekten barıştan demokrasiden yana taleplerinden asla vazgeçmeyeceğini, bunun için sokaklarda ezilenlerle omuz omuza olacağını söyledi. SDP'liler eylemin ardından, 6 Aralık'ta İstanbul'da barış talebiyle yapılan basın açıklamasına katıldıkları için tutuklanan 2 SDP üyesine kart ve mektup gönderdiler.